

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı: 1992/8

Karar Sayısı: 1992/39

Karar Günü: 16.6.1992

R.G. Tarih-Sayı :06.10.1992-21367

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Nevşehir Asliye Ceza Mahkemesi.

İTİRAZIN KONUSU: 8.6.1936 günlü, 3005 sayılı "Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu"nun l/B., 8., 12. ve 15. maddeleriyle bu Yasa'ya göre çıkarılmış "3005 Saydı Kanuna Göre Cumhuriyet Müddeiumumileriyle Zabıta nın Vazifelerini Ne Suretle Yapacaklarına Dair Talimatname"nin tamamının, Anayasanın 2., 7., 10., 18., 37., 38., 50., 115., 124., 138. ve 142. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptali istemidir.

I- OLAY :

Sanığın, 27.11.1991 günü şevkine memur edildiği hükümlünün kayıtsızlık ve tedbirsizlik sonucu kaçmasına neden olduğu savını içeren Nevşehir Cumhuriyet Başsavcılığının 28.11.1991 günlü, 1991/905-483 sayılı iddianamesiyle, 3005 sayılı Yasa hükümlerine göre yargılanması ve eylemine uyan Türk Ceza Yasası'nın 2370 sayılı Yasayla değişik 303. maddesi uyarınca cezalandırılması istemiyle kamu davası açılmıştır.

Nevşehir Asliye Ceza Mahkemesi, 24.12.1991 günlü ikinci oturumda, baktığı davada uygulamak durumunda olduğu 3005 sayılı Yasanın l/B., 8., 12., 15. maddeleri ile bu Yasaya göre çıkarılmış Talimatname'nin Anayasa'nın 2., 7., 10., 18., 37., 38., 50., 115., 124., 138., ve 142. maddelerine aykırı olduğu kanısıyla doğrudan Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar vermiştir.

Açıklanan nedenlerle Anayasa'nın 2. maddesinde yazılı Cumhuriyetin "Hukuk devleti" ilkesi ile çelişmeyen benzer durumların aynı çözümlere bağlanmasını öngören, bazılarını kayna kural konulmasını yasaklayan 10. maddesinde yer alan "kanun önünde eşitlik" ilkesine de aykırı düşmeyen itiraz konusu kurala yönelik Anayasa'ya aykırılık savının 1163 sayılı "Kooperatifler Yasası'nın kimi maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna kimi maddeler eklenmesi hakkındaki 6.10.1988 günlü, 3476 sayılı Yasa'nın 26. maddesiyle getirilen Ek 2. maddenin 4 numaralı bendinden sonra gelen, "Bu maddede öngörülen hürriyeti bağlayıcı cezalar paraya tahvil edilemez." kuralının maddenin 2 numaralı bendindeki "genel kurulu olağan toplantıya çağırmayan yönetim kurulu üyeleri" ile sınırlı olarak reddi gerekir.

III- YASA METİNLERİ :

A. iptali istenen Yasa Kuralları :

3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu'nun iptali istenen maddeleri aynen şöyledir :

1. "Madde l- (Değişik : 27/6/1938 - 3498/1 md.) Faili suçu işlediği sırada veya pek az sonra yakalanan :

B) (Değişik : 1/12/1980 - 2349/1 md.) Asliye teşkilatı olan yerlerdeki belediye sınırları içinde ve panayırılarda işlenen ağır ceza mahkemelerinin vazifeleri dışındaki meşhud cürümlerle Türk Ceza Kanunun 529, 534, 536, 537, 539, 545, 547, 548, 551, 565, 567, 568, 571, 572, 573, 574, 575 ve 576 inci maddeleri ile 540 inci maddenin ikinci fıkrasında yazılı meşhud olarak işlenen kabahatler hakkında takip ve duruşma bu Kanun hükümlerine tabidir."

2. "MADDE 8- Maznunun yakalandığı günde mahkemeye sevk edileceği sırada çalışma zamanı bitmiş veya herhangi bir tatil gününe tesadüf etmiş ise Cumhuriyet Müddeiumumisi mahkemeyi hemen çalışmaya davet edebileceği gibi maznunun mahkemeye şevkini ertesi güne de bırakabilir.

Şu kadar ki, Cumhuriyet Müddeiumumisi tarafından dördüncü maddede yazılı sebepten dolayı maznunun mahkemeye şevki ertesi güne bırakılmış ise yukarıdaki fıkrada yazılı sebeple de olsa maznunun mahkemeye şevki ikinci bir teahhura uğratılamaz."

3. "MADDE 12- Maznunun isteği üzerine mahkeme müdafaasını hazırlamak için en çok üç günlük mühlet verir."

4. "MADDE 15- Ceza işlerini gören asliye mahkemesi herhangi bir sebeple çalışmadığı hallerde meşhud suç hakkındaki duruşmayı oranın asliye hukuk işlerine bakan mahkeme görür.

Sulh mahkemelerinin göreceği meşhud suçların muhakemesi sulh hakimi bulunmadığı zaman asliye mahkemesinde görülebileceği gibi asliye mahkemesinin çalışmadığı zamanlarda bu mahkemeye ait işler sulh hakimi tarafından da görülebilir."

B. Dayanılan Anayasa Kuralları :

İtiraz başvurusuna dayanak yapılan Anayasa kuralları da şunlardır :

1. "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk Milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir."

2. "MADDE 7.- Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." 3. "MADDE 10. - Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

4. "MADDE 18.- Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır.

Şekil ve şartları kanunla düzenlenmek üzere hükümlük veya tutukluluk süreleri içindeki çalıştırmalar; olağanüstü hallerde vatandaşlardan istenecek hizmetler; ülke ihtiyaçlarının zorunlu kıldığı alanlarda öngörülen vatandaşlık ödevi niteliğindeki beden ve fikir çalışmaları, zorla çalıştırma sayılmaz."

5. "MADDE 37.- Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz.

Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz."

6. "MADDE 38.- Kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez.

Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır.

Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur. Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz.

Hiç kimse kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz.

Ceza sorumluluğu şahsidir. Genel müsadere cezası verilemez.

İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı Kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir.

Vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye geri verilemez."

7. "MADDE 50. - Kimse, yaşına, cinsiyetine ve gücüne uymayan işlerde çalıştırılmaz.

Küçükler ve kadınlar ile bedeni ve ruhi yetersizliği olanlar çalışma şartları bakımından özel olarak korunurlar.

Dinlenmek, çalışanların hakkıdır.

Ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir."

8. "MADDE 115.- Bakanlar Kurulu, kanunun uygulanmasını göstermek veya emrettiği işleri belirtmek üzere, kanunlara aykırı olmamak ve Danıştayın incelenmesinden geçirilmek şartıyla tüzükler çıkarabilir.

Tüzükler, Cumhurbaşkanınca imzalanır ve kanunlar gibi yayımlanır."

9. MADDE 124.- Başbakanlık, bakanlıklar ve kamu tüzelkişileri, kendi görev alanlarını ilgilendiren kanunların ve tüzüklerin uygulanmasını sağlamak üzere ve bunlara aykırı olmamak şartıyla, yönetmelikler çıkarabilirler.

Hangi yönetmeliklerin Resmi Gazetede yayımlanacağı kanunda belirtilir."

10. "MADDE 138.- Hakimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görölmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değıştirmek ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

11. "MADDE 142. - Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişı ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir."

IV- İLK İNCELEME :

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, Servet TÜZÜN, Mustafa ŞAHİN, İhsan PEKEL, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Erol CANSEL, Yavuz NAZAROĞLU, Haşim KILIÇ ve Yalçın ACARGÜN'ün katılmalarıyla 28.1.1992 günü yapılan ilk inceleme toplantısında;

A. Anayasa'nın 148. ve 152. maddeleriyle Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında 2949 sayılı Yasa'nın 28. maddesi karşısında "3005 sayılı Kanuna göre Cumhuriyet Müddeiumumileriyle Zabıtanın Vazifelerini Ne Suretle Yapacaklarına Dair Talimatname"nin iptaline ve yokluğun saptanmasına ilişkin istemin Anayasa Mahkemesi'nin görevine girmediğine,

B. 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu'nun 1. maddesinin (B) bendi, 1.12.1980 günlü, 2349 sayılı Yasa ile değıştirilerek Anayasa'nın geçici 15. maddesi kapsamında bulunmakla Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülemeyeceğine, Güven DİNÇER'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA;

C. Yasa'nın 15. maddesinin itiraz yoluna başvuran Mahkemenin baktığı davada uygulayacağı kural bulunmadığına, Güven DİNÇER, Servet TÜZÜN, Mustafa ŞAHİN, Ahmet N. SEZER ve Yalçın ACARGÜN'ün karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

D. Esasa ilişkin incelemenin Yasa'nın 8. ve 12. maddeleri yönünden yapılmasına, OYBİRLİĞİYLE,

28.1.1992 gününde karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ :

İşin esasına ilişkin rapor, başvuru karan ve ekleri, iptali istenilen Yasa kurallarıyla dayanan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve öbür yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşölüp düşünölü :

A. İTİRAZ KONUSU KURALLARIN ANLAM VE KAPSAMI :

İlk inceleme aşamasında verilen karar uyarınca Anayasa'ya uygunluk denetimi, 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Yasası'nın 8. ve 12. maddeleriyle sınırlandırılmış

bulunmaktadır. Ancak, yapılacak irdelemeyle sağlıklı bir sonuca varılabilmesi için, 8.6.1936 kabul tarihli bu Yasa'nın tarihsel gelişiminin ve çıkarılmasında etken olan hukuksal ve toplumsal gereksinimlerin kısaca açıklanması yararlı görülmüştür.

Öğretide ve yargı çevrelerinde yerleşmiş ortak kanıya göre, ceza davalarında usûl yasalarının işlevi ceza yasası kadar önemli, tüm adalet sistemi üzerindeki etkileri ise daha fazladır. Bu nedenledir ki, kimi ülkelerde iyi bir usul sisteminin ceza kurallarının sakıncalarını düzelttiği ve yetersizliklerini giderdiği görülmüş, ama tersine bir durum gözlenmemiştir.

1750 yılında İngiltere, Londra'nın bir kesiminde tek yargıçtan oluşan bir mahkeme kurarak bu yerde işlenen önemsiz suçlara ilişkin davaların görülmesini seri yargılama usulüne bağlı tutmuştur. Uygulanan, basit ve seri usulden olumlu sonuçlar alınınca 1792 yılında ikinci bir mahkeme oluşturulmuştur. 1839'dan başlayarak tüm Londra'ya ve öteki büyük kentlere yaygınlaştırılmıştır. 1863'te Fransa'nın ve onu izleyen diğer ülkelerin de sistemi kabullendikleri görülmüştür (TBMM Zabıt Ceridesi, Cilt: 12, 8.6.1936, İçtima : 75, Celse: 1, S. 91-93).

Ülkemizde ise, anılan yargılama yöntemine ilişkin 3005 sayılı Yasa, 1936 yılında kabul edilmiştir. Yasa tasarısının gerekçesini benimseyen TBMM Adalet Komisyonu, amacı, günümüz anlatımıyla şöyle açıklamıştır.

"Gözönünde işlenen suçlar, asayiş bozmakla beraber, halkta heyecan da uyandırır. Böylesine durumlarda suç failleri hemen yakalanıp norma) usul işlemlerinden ayrı ve daha çabuk usullerle kovuşturulmalı, kaybolmalarına meydan bırakmadan kanıtlar saptanmalı, suçlular mahkeme önüne çıkarılarak duruşmalar yapılmalı, kısa bir sürede cezalandırılmaları sağlanmalıdır. Bu usulün yaran, her yönden açıktır.

Tasan, bu yararlardan başka, suçüstü durumlarda, kovuşturma ve duruşmanın kısa bir sürede sonuçlandırılarak sanığın tutukluluğunun uzamasını önlemek gibi kişi özgürlüğünün dokunulmazlığı ilkesine uygun bir amaç ta gütmektedir." (Adliye Encümeni Mazbatası, TBMM Zabıt Ceridesi, Cilt: 12, Sayısı : 208, S. 4).

TBMM'ndeki görüşmeler sırasında tasarının tümü üzerinde Hükümet adına görüşlerini açıklayan Adalet Bakanı, Yasa'nın anlam ve önemini, yine günümüz anlatımıyla şöyle vurgulamıştır :

"Ceza işlerinde usûl kuralları, iki temel hedefe birden erişmek ister. Bir yandan suç işleyenin kısa bir sürede ve derhal cezaya çarptırılması toplum için ne kadar önemli bir beklenti ise, öte yandan sanığın suçlu olup olmadığının esaslı, ve yansız incelenmesi, suçlu için de o derece gereklidir. Bu hususlardan biri toplumun, diğeri de bireyin yararını korur. Denilebilir ki, ceza usulü kuralları, dıştan birbirine karşıt görünen bu iki yaran bağdaştırmak düşüncesinden doğmuş ve bu iki yarar arasında bir denge sağlanması yargılama usulü yasalarının ereğini oluşturmuştur.

Sadelik, çabukluk ve adalet, usûl kurallarının başlıca amacıdır. Gerçekten, ceza, suçun işlenmesinden sonra ne ölçüde hızla uygulanırsa, o oranda etkili ve ibret verici olur. Aklanma durumunda da yargılama, ne kadar çabuk sonuçlanırsa, zan alanda tutulananların yararları o oranda az ihlal edilmiş olur. Bu düşünce, işin uzun süreler ve karışık işlemlerle uzatılmamasını gerektirir. Ancak, ne sadelik ne de çabukluk, hak ve adaletin feda edilmesi bahasına kurulmamalıdır.

Karmaşık işlerde suçlunun açığa çıkarılması için izlenen yöntemin, suçun işlenmesi sırasında faili görülmüş ya da kanıtları derhal toplanmış olan suçlara ilişkin davalarda da uygulanması, herhalde gereksiz ve çoğu kez zararlı olur. Bu nedenledir ki, usûl kurallarında bütün suçlara uygulanması olanaklı ortak hükümlerin yanı sıra, bir de suçun içerik ve niteliğine ya da işleniş tarzına göre değişik kurallara rastlanmaktadır.

Suçüstü durumunda yakalanan kimsenin, suçu işlediği çoğu kez açık, hatta ikrarla teyit edilmiş olmasına karşın, Ceza Usulü Yasası'nda varolan biçim ve işlemlerin yürütülmesi, bir yandan kovuşturmanın uzamasını, öte yandan sanığın uzun süre ve yararsız olarak tutuklu kalmasını ya da zan altında bulunmasını zorunlu kılmaktadır. Böyle bir durumun doğal sonucu, işin gereksiz yere gecikmiş, cezanın da etkisini o oranda yitirmiş olmasıdır. Bu gecikme, toplumun olduğu kadar, sanığın da yararına uygun değildir. Özellikle, suçüstü olaylarının kamuoyu üzerindeki etkileri daha şiddetli, eylemin oluşunda yakalanan kimsenin uzun süre cezasız kalmış olmasının toplumsal sonuçları daha çok vahim olur. Aklanacak bir sanığın bu koşullar altında uzun süre zan altında kalması batta tutuklu bulunması hiç de arzu edilir bir durum oluşturmaz." (TBMM Zabıt Ceridesi, Cüt : 12, 8.6.1936, içtima : 75, Celse : 1, S. 91-93).

Ellialtı yıldan bu yana uygulanı gelen 3005 sayılı Yasa, ileri ülkelerde ceza yargılaması yönteminde görülen evrime koşut olarak çıkarılmıştır. Yasa'nın 1. maddesindeki nitelemeye göre suçüstü kavramı, "Faili, suçu işlediği sırada veya pek az sonra yakalanan. . ." eylemleri kapsar. Bu niteleme, Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası'nın 127. maddesinin aşağıya alınan üçüncü ve dördüncü fıkralarındaki tanımla tam bir uyum içindedir :

"İşlenmekte olan suç meşhud suçtur.

Henüz işlenmiş olan suç ile suçun işlenmesinden hemen sonra zabıta veya suçtan zarar gören şahsın yahut başkası tarafından takip edilerek veya suçun pek az evvel işlendiğini gösteren eşya veya izlerle yakalanan kimsenin işlediği suç da meşhud suç sayılır."

Anayasa Mahkemesi, 3005 sayılı Yasa'ya ilişkin bir kararında, "... adaletin yolunu çapraşık usul hükümlerinden temizleyen böyle bir kanunun, . . . uygulamadan alınan sonuçlarla da belirlendiği üzere, ülke için zorunlu ve yararlı olduğu su götürmez." kanısına varmış, Yasa'nın 1. maddesini Anayasa'ya aykırı bulmamıştır. (E. 1969/8, K. 1969/37, AMKD., Cilt : 7, S. 358-359).

Yasanın suçüstünü tanımlayan, bunlar baklarıdaki özel yargılama usulünün kapsamını belirleyen 1. maddesinin ilk düzenleme biçiminde, ağır cezalı suçların yargılanması, Yasa'nın uygulama alanı dışında bırakılmış, kabahat türünden suçlardan ancak maddede sayılanlar bu yöntem tabi tutulmuştu. Daha sonra 27.6.1938 günlü, 3498 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle yapılan değişiklik sonucunda, Ağır Ceza Mahkemelerinin görev yaptığı belediye sınırları içinde işlenen ağır cezalı suçüstü cürümler de yasa kapsamına alınmıştır. 1.12.1980 gün ve 2349 sayılı Yasa'nın 1. maddesiyle gerçekleştirilen değişiklikle de, Yasa kapsamındaki kabahat türünden suçlara Türk Ceza Yasası'nın 529., 534., 536., 537., 539., 545., 547., 548., 551., 565., 567., 568., 571., 572., 573., 574., 575., ve 576. maddeleri ile 540. maddenin ikinci fıkrasında yazılı, suçüstü olarak işlenen kabahatler de eklenmiştir. Böylece, 3005 sayılı Yasa'nın uygulama alanı daha da genişletilmiştir.

B. İTİRAZ KONUSU KURALLARIN ANAYASA'YA AYKIRILIĞI SORUNU :

1- 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu'nun 8. maddesinin Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu :

a) Anayasa'nın 2. Maddesi Yönünden inceleme :

İtiraz yoluyla anayasa Mahkemesi'ne başvuran mahkeme, bu konudaki savlarını kısaca şöyle açıklamaktadır :

3005 sayılı Yasa'nın 8. maddesi ile "3005 Sayılı Kanuna Göre Cumhuriyet Müddeiumumileriyle Zabitanın Vazifelerini Ne Suretle Yapacaklarına Dair Talimat-name"nin 29. maddesi uyarınca, sanığın yakalandığı günde mahkemeye sevk edileceği sırada çalışma zamanı bitmiş ya da herhangi bir tatil gününe rastlamış olsa da, Cumhuriyet Savcısı mahkemeyi hemen toplantıya çağırabilmektedir. bu durum, Anayasa'nın 2. maddesindeki ". . . adalet anlayışı. . ."na ve "insan haklarına saygılı. . ." olma ilkesiyle ". . . demokratik, . . . sosyal bir hukuk Devleti" niteliğine aykırıdır.

Anayasa Mahkemesi'nin 8.7.1971 günlü, Esas 1971/28, Karar 1971/64 sayılı 3005 sayılı Yasa'ya ilişkin kararındaki irdlemeye koştur olarak denebilir ki, 1982 Anayasası, ceza ve ceza usulü alanlarıyla ilgili birkaç genel ve temel nitelikteki ilkeyi belli etmekle yetinmiş, 142. maddesinin (1961 Anayasası, Madde 136) "Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir." biçimindeki hükmüyle yargılama usullerine ilişkin kuralların yasalarla düzenlenmesini öngörmüştür. O naldaki yargılama yöntemleri, genel usul yasalarıyla düzenlenebileceği gibi, usul hükümleri özel usul yasalarında ya da herhangi bir yasada da yer alabilir. Bu nedenledir ki, kimi yerlerde suçüstü olarak işlenen kimi suçların kovuşturulmasına ve yargılanmasına ilişkin kuralların 3005 sayılı Yasa'yla düzenlenmesinde Anayasa'ya aykırılık söz konusu edilemez.

Sadelik, çabukluk ve adalet usul kurallarının nitelikli düzeyini belirler. Suçun işlenmesinden sonra yargılama ne kadar çabuk sonuçlanır ve eylemcisi ne kadar hızla cezalandırılırsa, uygulama da o ölçüde etkili ve ibret verici olur. Aklanma durumunda ise, sanığın çıkarları ve onuru korunur. Bu nedenle, toplumun beklentileriyle sanıkların anayasal koruma altındaki temel hak ve özgürlükleri arasında, zaman yitirilmeden kurulan uyumlu, güvenli ve barışçı dengenin, adalet anlayışına ya da insan haklarına duyulması gereken saygıya aykırı olduğunu kabul etmek olanaksızdır.

Öte yandan, Anayasa Mahkemesi'nin bir çok kararında belirtildiği üzere, hukuk devleti olmanın temel koşulu, devletin tüm işlem ve eylemlerinin hukuk kurallarına uygun olmasıdır. Hukuk devleti, insan haklarına saygı gösteren, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her eylem ve işlemi hukuka uygun olan, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, hukuku tüm devlet organlarına egemen kılan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayıp yargı denetimine açık olan, yasaların üstünde yasakoyucunun da bozamayacağı temel hukuk ilkeleri ve Anayasa'nın bulunduğu bilincinden uzaklaştığında niteliğinin geçersiz kalacağını bilen devlettir.

Açıklanan nedenlerle, 3005 sayılı Yasa'nın 8. maddesiyle suçüstü yargılamasında, sanığın mahkemeye sevk edileceği sırada çalışma zamanının bitmiş ya da bir tatil gününe rastlamış olması durumunda , mahkemeyi hemen çalışmaya çağırma yetkisinin Cumhuriyet Savcısı'na verilmiş olması Anayasa'nın 2. maddesine aykırı değildir.

b) Anayasa'nın 18. Maddesi Yönünden inceleme.:

İtiraz yoluna başvuran Mahkemenin bu konudaki savı özetle şöyledir :

3005 sayılı Yasa'nın 8. maddesi uyarınca suçüstü durumlarında çalışma saatleri dışında ya da tatil günlerinde görevlilere hiçbir ücret ödenmeden Cumhuriyet Savcısı tarafından mahkemenin hemen çalışmaya çağırılabilmesi bir "angarya" dır. Ana-yasa'nın 18. maddesinin öngördüğü "Hiç kimse zorla çalıştırılmaz. Angarya yasaktır." kuralına aykırıdır.

Daha önce sözü edilen 3005 sayılı Yasa'ya ilişkin Anayasa Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere, ceza yargılama usulleri konusundaki yasalar, Anayasa'ya göre, yargılama çalışmalarına ya da yargılama ile doğrudan doğruya veya dolayısıyla ilgili öteki adli çalışmalara katılanların, bu çalışmalarının karşılığı olarak hak edecekleri ücretleri ne yolda alacaklarına ilişkin mali esas ve kuralları kapsamak zorunda değildirler. Bu bakımdan, yargılama usulleri hakkındaki bir genel ya da özel yasa veya kurala, bu yolda bir esas konulmamış olmasının da anayasa'ya aykırılığından söz edilemez. Aslında, hizmeti dolayısıyla kamu görevlilerince yapılacak her çeşit çalışmalar karşılığında alacaklarının belli edilmesi ve ödenmesi hakkındaki esas ve kurallar, genel olarak mali yasalarla kuruluş ya da personel yasalarında ya da harç tarifi gibi metinlerde yer almaktadır. Görevlilerin bir yargılama usul yasasına ya da kuralına dayanarak yapacaktan çalışmalar karşılığında kendilerine ne yolda ücret ödenileceğine ilişkin bir esas ya da kuralın aynı yasaya ya da kurala konulmamış olması ise, bu çalışmalar için görevlilere bir ücret verilmeyeceği anlamına gelmez.

Nitekim, 3005 sayılı Yasa'ya ve özellikle bu Yasa'nın 8. maddesine göre, günlük olağan çalışma saatleri dışında ve resmi tatil günlerinde yapılacak yargılama çalışmaları karşılığında görevlilere ne yolda ücret verileceğini gösterir esas ve kuralların bu Yasa'yla düzenlenmemiş olması, bu konuda başka yasalara gerekli esas ve kuralların konulmasına ve görevlilerin hakedişlerini bunlar çerçevesinde istemelerine engel olamaz.

Olağan çalışma saatleri dışında ya da resmi tatil günlerinde yapılması yasa gereği olan yargılama çalışmaları "angarya" da sayılamaz. Anayasa Mahkemesi'nin 6.3.1964 günlü, Esas 1963/358, Karar 1964/17 sayılı kararındaki tanıma göre, "Angarya bir maldan ya da bir kişinin çalışmasından karşılıksız yararlanma"dır. Bu tanım çerçevesinde, yargılama işlerinde görevlilerin çalışmalarından bu biçimde yararlanıldığı ileri sürülemez. Çünkü, iptali istenen Yasa kuralında görevlilerin çalışmalarına karşılık kendilerine bir ücret verilmeyeceğine ilişkin bir hüküm yer almadığı gibi, kamu görevlilerinin her çeşit çalışmaları karşılığında aylık ve ücretlerini ve öteki akçalı haklarını nasıl alacaktan, yasalarda özlük haklarına ilişkin kurallar arasında belli edilmektedir. Yargıçlar, nitelikleri, çalışma koşulları, mali ve sosyal hakları yönünden diğer kamu görevlilerinden farklıdırlar. Bu farklılık, yargı hizmetinin doğası gereği olup, bunlar yargıçlar için ne bir ayrıcalık ne de yüküdür. Yargıçların özel çalışma koşulları bir bütündür ve angarya ile ilgisi karalamaz. Bu nedenlerle 3005 sayılı Yasa'nın 8. maddesindeki itiraz konusu kural, Anayasa'nın 18. maddesine aykırı değildir.

c) Anayasa'nın 50. Maddesi Yönünden inceleme :

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 3005 sayılı Yasa'nın 8. maddesinde yer alan ve resmi çalışma saatleri dışında ya da tatil günlerinde Cumhuriyet Savcısı'nın mahkemeyi toplantıya çağırabilme kuralının, Anayasa'nın 50. maddesinin-son fıkrasındaki "ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir." biçimindeki hükümle

bağdaşmadığını, itiraz konusu yasa kuralının, hafta ya da bayram tatillerindeki ücretli çalışmaları düzenleyen öteki yasalara da aykırı olduğunu ileri sürmektedir.

Hemen belirtmek gerekir ki, Anayasa'nın 148. maddesinin açık ve kesin kuralından da anlaşılacağı üzere, yasaların yasalara aykırılığı konusu, Anayasa'ya uygunluk denetiminin dışındadır.

Suçüstü durumlarının özellik ve koşullarıyla sınırlı olarak, resmi çalışma saatleri dışında ya da tatil günlerinde Cumhuriyet Savcısının mahkemeyi çalışmaya çağırabilmesi, görevinden soyutlanamayacak bir yetkidir. Bu yetkinin, kullanımının, Anayasa'nın 50. maddesinin son fıkrasındaki değişik amaçlara yönelik düzenlemeye 'koşut olarak bir takvime bağlanması, nerede ve ne zaman ortaya çıkacağı önceden bilinmesi olanaksız suçüstü olaylarının doğasıyla bağdaştırılamaz.

Aslında bu hizmetlerin büyük bir bölümü ve biçim kuşku yok ki bunların başında gelen yargılama çalışmaları asli ve sürekli. Bu bakımdan, böyle bir hizmetin gerektirdiği görevlerin niteliği ve koşullar nedeni ile, sürekli ya da olağan çalışma saatleri dışında ve hatta resmi tatil günlerinde yerine getirilmesini zorunlu gören bir yasa hükmünün de Anayasa'ya aykırılığı düşünülemez.

3005 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin, Anayasa'nın 50. maddesinin son fıkrasına aykırı bir yönü görülmemiştir.

d) Anayasa'nın 138. Maddesi Yönünden inceleme :

İtiraz yoluna başvuran mahkeme başvurusunda, Anayasa'nın 138. maddesinin ikinci fıkrasındaki "Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz." kuralına dayanarak, 3005 sayılı Yasa'nın 8. maddesiyle, Cumhuriyet Savcısının mahkemeyi çalışmaya davet etmesinin, ayrıca uygulamada bir dayanak olarak başvuru Talimatname'nin, Emniyet Genel Müdürlüğü ile Jandarma Genel Komutanlığı'nın "yazılı talimatları" gözönüne alınarak hazırlanmış olmasının, böylece her iki durum nedeniyle Anayasa'ya aykırı düşen kuralın iptali gerektiğini ileri sürmüştür.

Daha önce de açıklandığı üzere Talimatnameler, Anayasa Mahkemesi'nin denetimi dışındadır.

İtiraz konusu kuralın, Anayasa'nın 138. maddesiyle ilgisini kuran ve Anayasa'ya aykırı olduğunu ileri süren gerekçe yerinde değildir. Bu kuraldan, "yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hakimlere emir ve talimat. . ." verildiği sonucu çıkarılamaz. Suçüstü durumlarında, çalışma saatleri dışında ya da resmi tatil günlerinde, Cumhuriyet Savcısının mahkemeyi çalışmaya çağırabilmesi, mahkemeye ya da yargıçlara herhangi bir amaçla talimat verme biçiminde değerlendirilemez. Çünkü, Cumhuriyet Savcısı, yargılama sürecini başlatan, konum ve işleviyle bu yargısal süreçten soyutlanamaz, itiraz konusu kurala dayanak yaptığı görev ise, yargılama hizmetlerinin çabukluğunu ve sürekliliğini sağlamaktır. Anayasa'ya aykırılık sözkonusu değildir.

2. 3005 sayılı Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu'nun 12. Maddesinin Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu :

a) Anayasa'nın 10. Maddesi Yönünden inceleme :

İtiraz yoluna başvuran mahkeme, 3005 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin, bu Yasa'ya göre yargılanan sanıklarla, genel kurallara göre yargılanan sanıklar arasında eşitsizlik yarattığını ileri sürmektedir. Bu sava katılma olanağı bulunamamıştır. Çünkü, mahkemenin de belirttiği gibi, 3005 sayılı Yasa kurallarına göre yargılananlar ile Ceza Muhakemeleri Usulü Yasası'na göre yargılananlar arasında ayrık durum vardır. Bilindiği gibi, Anayasa'nın 10. maddesindeki yasa önünde eşitlik ilkesi, Anayasa Mahkemesi'nin yerleşik kararlarında vurgulandığı üzere, herkesin her yönden aynı kurallara bağlı olacağı anlamına gelmez. Yasaların uygulanmasında dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayrılığı gözetilmesi ve bu nedenlerle eşitsizliğe yol açılması Anayasa katında geçerli görülmez. Bu mutlak yasak, birbirinin aynı durumunda olanlara ayrı kuralların uygulanmasını ve ayrıcalıklı kişi ve toplulukların yaratılmasını engellemektedir. Kimi yurttaşların haklı bir nedene dayanarak değişik kurallara bağlı tutulmaları, eşitlik ilkesine aykırılık oluşturmaz. Durum ve konumlarındaki özellikler, kimi kişiler ya da topluluklar için değişik kuralları ve değişik uygulamaları gerekli kılabilir, özelliklere, ayrılıklara dayandığı için haklı olan nedenler, ayrı düzenlemeyi aykırı değil, geçerli kılar. Aynı durumda olanlar için ayrı düzenleme aykırılık oluşturur. Anayasa'nın amaçladığı eşitlik, eylemli değil, hukuksal eşitliktir. Aynı hukuksal durumlar aynı, ayrı hukuksal durumlar ayrı kurallara bağlı tutulursa Anayasa'nın öngördüğü eşitlik çiğnenmiş olmaz. Başka bir anlatımla, kişisel nitelikleri ve durumları özdeş olanlar arasında, yasalara konulan kurallarla değişik uygulamalar yapılamaz. Durumlardaki değişikliğin doğurduğu zorunlulukları, kamu yaran ya da başka haklı nedenlere dayanılarak yasalarla farklı uygulamalar getirilmesi durumunda Anayasa'nın yasa önünde eşitlik ilkesinin çiğnendiği sonucu çıkarılamaz.

Suçüstü niteliğindeki kimi suçları işleyenleri belirli koşullarda özel bir yargılama yöntemine bağlı kılan, amacı yargılamada basitlik ve çabukluğu sağlamak olan, tüm olarak ele alındığında Anayasa'ya aykırılığından söz edilemeyecek 3005 sayılı Yasa'nın bir kuralının savunma hakkını kısıtladığı kanısıyla Anayasa'ya aykırılık izlenimi verdiği ileri sürülebilirse de aynı kuralı, diğer bir yasayla karşılaştırarak ya da yolaçtığı sonuçları tümüyle ayrı konumdakilerin durumlarıyla değerlendirerek eşitsizlik yarattığı biçimindeki sav yerinde görülemez.

b) Anayasa'nın 36. Maddesi Yönünden inceleme :

İtiraz yoluna başvuran mahkeme, 3005 sayılı Yasa'nın 12. maddesinin Anayasa'ya aykırılık gerekçesini, "... sanığa savunmasını hazırlamak için verilen üç günlük sürenin, kutsal savunma hakkını kısıtladığı . . ." savıyla Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine dayandırmaktadır. Ancak, savunma hakkına ilişkin özel kural, Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiştir. Bu nedenle, itiraz gerekçesi, Anayasa'nın 2. ve 13. maddelerindeki ilkeleri de kapsayacak biçimde, 36. maddesi çerçevesinde irdelenecektir.

Savunma hakkı, Anayasa'nın "KİŞİNİN HAKLARI VE ÖDEVLERİ"ni belirleyen İKİNCİ BÖLÜM'ünde yer alan, temel haklardandır. Hukuk öğretisinde olduğu kadar uygulamada da, önemi ve erdemi tartışılmaz yüceliktir. Evrensel konumu, insanlığın ortak değerlerinden sayılmaktadır. Felsefi ve hukuksal nitelikleri ve içerikleriyle adalet kavramı ve yargılama işlevi, birbirini tümleyen birbirinden ayıramaz sav, savunma, karar üçlüsünden oluşan yargıyla yaşama geçmektedir.

Yargılama sürecinde, savunma hakkının sanık için yaran ve gereği tartışma götürmez. Ceza usulü hukuku öğretisinde de sık sık vurgulandığı üzere, her sanık mutlaka suçlu demek değildir. Suçlu olmayanlarda sanık durumuna düşebilirler. Sanık, suçlu olduğu henüz bilinmeyen, fakat suçlu olduğu "sanılan", yoğun kuşku altında kalan kimsedir. Bu kuşkunun giderilmesi ve sanığın gerçekten suçlu olup olmadığını belirleyecek sağlıklı bir karara varılabilmesi için savunma zorunludur. Bunun için savunmayı kolaylaştırmak gerekir. Sanık gerçekten suçlu da olsa, hakkettiğinden, yani yasada gösterilen fazla cezalandırılmamalıdır. Savunma, bu bakımdan da vazgeçilemez bir koşuldur.

Yine öğretiye göre, savunma; Devlet bakımından da önemlidir. Gerçekten savunma, sonuçta kararın doğru olmasını sağlar. Bu da ceza adaletinin hakkıyla gerçekleşmesine yardımcı olur. Adaletin devletin temeli olduğunu bir kez daha doğrular. Savunma bir başka açıdan da devletin yararınadır. Çünkü, devlet, hem suçtan zarar gören, hem de sorumlu durumdadır. Devlete, sorumluluğu yüzünden ayrıca ceza verilmemektedir. Ancak, bireylerin cezası belirlenirken devletin sorumluluğu da gözönüne alınmaktadır. Bir bakıma, sanıkla beraber devlette yargılanmaktadır. Demek ki savunma, devlet için de önemlidir.

Savunma hakkının önemini ve gereğini vurgulayan bir başka kaynak da "Avrupa insan Hakları ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme"dir. Türkiye, Sözleşmeyi 4.11.1950 de imzalamış, 10.3.1954 günlü, 6366 sayılı Yasa'yla da onaylayarak yürürlüğe koymuştur. Bu sözleşme, 6. maddesinin 3. paragrafının (b) bendinde, "Her sanık, müdafaasını hazırlamak için gerekli zamana ve kolaylıklara malik olmak hakkına sahiptir." kuralına yer vererek savunma hakkının evrensel önemini pekiştirmiştir.

Türk Anayasaları da savunma hakkını, hukukun evrensel kurallarına ve uluslararası sözleşmelere uygun olarak düzenlemiş ve korumuştur. Örneğin, 1924 Anayasası'nın 59. maddesi "Herkes mahkeme önünde haklarını korumak için gerekli gördüğü yasal araçları kullanmakta serbesttir.", 1961 Anayasası'nın 31. maddesi "Herkes meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir.", 1982 Anayasası ise, 36. maddenin birinci fıkrası ile "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma hakkına sahiptir." biçiminde kuralları içermektedir. 1961 ve 1982 Anayasalarında savunma hakkına ilişkin tek farklılık, 36. maddede "meşru" ve "vasıta" sözcükleri arasında "bütün" nitelemesinin bulunmamasıdır. Ancak bu, anlamı değiştirebilecek bir eksiklik değildir. Çünkü, 36. maddenin gerekçesinde, üzerinde bir ilke olarak durulan "adil ve hakkaniyete uygun. . ." yargılamanın, ancak, "meşru bütün vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle . . ." kullanılacak bir "savunma hakkı" ile anlam ve bütünlük kazanacağı kuşkusuzdur. Böylece, kuramsal planda ya da yorumla varlığı kabul edilen "bütün" sözcüğü, savunma hakkından hiçbir sınırlamaya bağlı tutulmaksızın, eksiksiz yararlanmayı kapsamaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin kararlarında açıkça belirtildiği üzere, "bu konuda yapılacak herhangi bir kısıtlama ve sınırlama bu hakkın doğrudan doğruya özüne dokunur." (E.1977/43, K.1977/84, AMKD 15, s. 401).

Yine Anayasa Mahkemesi'nin anılan kararlarına göre, madde metnindeki "meşru" sözcüğü, "hukukun üstünlüğü ilkesine" dayanan, "hukuk düzenine uygun vasıta ve yollar"ı amaçlamaktadır.

Konuya "insan hakları" ve "hukuk devleti" ilkeleri yönünden yaklaşım da yararlı sentezlere götürecektir.

İnsan, içinde yaşadığı toplumun bireyi olması kadar, insanlığın da bir üyesidir. Bu durum, çağımızda, insan hak ve özgürlüklerini yalnızca ulusal bir sorun olmaktan çıkarmış ve ona evrensel bir anlam ve içerik kazandırmıştır. Bu açıdan Anayasa'nın Başlangıç'ı ve 2. maddesi kuralları gereği olarak "insan Hakları Evrensel Demeci" ile "Avrupa İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme"yi de itiraz konusu kuralın değerlendirilmesinde gözden uzak tutmaya olanak yoktur.

Anayasa Mahkemesi kararlarına göre, hak arama özgürlüğünün en önemli iki ögesini oluşturan "sav" ve "savunma" haklarını kısıtlayacak, bu hakların eksiksiz kullanılmasını engelleyecek yasa kurallarının Anayasa'ya özellikle Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrasına aykırılığı tartışmasız kabul edilmelidir.

Gerçekten, "sav ve savunma hakkının her türlü etkiden uzak kullanılması asıldır. Bu ilke gereği, yargı yerlerinde, tarafların sav ve savunmalarını kaygıya kapılmadan, özgürce yapmaları gerekir. Özgürlüğün, davanın aydınlığa kavuşmasını, başka bir deyişle hakkın ve adaletin gerçekleşmesini sağlamak amacıyla yönelik bir özgürlüğü içerdiği kuşkusuzdur. Anayasa'nın öngördüğü "meşru vasıta ve yollardan faydalanmak" ancak böylelikle gerçekleşmiş olur. Yargı yerlerinde iddia ve savunmada bulunan kişileri kaygılandıran, duraksamaya düşüren ve bu yüzden de onları açıklama yapmaktan alıkoyan bir durumu, sav ve savunma dokunulmazlığıyla bağdaştırmaya olanak yoktur.

Çağdaş ceza yargılama hukukunun öngördüğü savunma hakkı, suçsuzluk karinesine dayanmaktadır.

Hemen belirtmek gerekir ki, Anayasa'nın 36. maddesinin özel sınırlama getirmemiş olması, savunma hakkına hiçbir sınırlama konamayacağı anlamında algılanmamalıdır. Savunma hakkı da kişinin temel haklarından olduğundan, ilgili Anayasa maddesinde özel neden gösterilmiş olmasa bile, Anayasa'nın 13. maddesinde yazılı koşullarla sınırlanabileceği, Anayasa Mahkemesi kararlarıyla kabul edilmiştir, asıl üzerinde durulması gereken sorun, bu hakkın sınırlandırılıp sınırlandırılmayacağı değil, getirilen sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesine aykırı olup olmadığıdır.

3005 sayılı Yasa'nın itiraz konusu 12. maddesine bu çerçevede bakıldığında, savunma hakkına getirdiği üç günlük süre sınırlamasının, Anayasa'nın 13. maddesinin ikinci fıkrasında yazılı "... demokratik toplum düzeyinin gereklerine aykırı. . ." olduğu sonucuna varılmaktadır. Ayrıca, daha önce de adından söz edilen, Avrupa İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşme'nin 6. maddesinin üçüncü fıkrasının (b) bendi uyarınca, her sanığın "Savunmasını hazırlamak için gerekli zamana ve kolaylıklara malik olmak, . . ." hakkı vardır. Nitekim Avrupa Konseyi İnsan Hakları Mahkemesi (Adalet Divanı), baktığı davalarda, "Makul ya da yeterli zamanın ne olması gerektiği, doğal olarak sözkonusu davanın niteliğine ve davanın yer aldığı koşullara bağlıdır." kanısına varmıştır (Golder, Silver, Campbell ve Fell-Birleşik Krallık; Can-Avusturya davaları). Verileri incelemek için yeterli zaman verilmez ya da dava gereksiz bir ivediliğe getirilirse davaya ilişkin tüm bilgilerin savunmanın önüne konulması olanağının bir anlam taşımayacağı açıktır.

Savunmanın hazırlanması için gerekli zamana sahip olma hakkı, kuşkusuz, Anayasa'nın 36. maddesinde belirtilen meşru vasıta ve yollardan yararlanmak kavramının kapsamındadır. Bu sürenin yasayla yetersiz biçimde saptanması olanağı yoktur. Çünkü, her suçun ve her sanığın, savunmasını hazırlamak için gerek duyacağı sürenin hiçbirisi diğerine benzemez. Savunma olanakları, suç yapılan farklıdır. Bütün bu durumları üç günlük bir süre ile karşılama

amacını güden bir düzenleme, ister istemez savunma hakkının özünü zedeleyen, dolayısıyla demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırı bir sınırlama olacaktır. Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca yapılması gereken sınırlamayı, yasanın öngördüğü alt ve üst sınırlar içinde yargıç yapabilmelidir. Nitekim, genelde Ceza Yargılama Yöntemi Yasası'nın benimsediği kural da budur. Yine Anayasanın 2. maddesinin öngördüğü "hukuk devleti" ilkesinin gereği de budur. Açıklanan nedenlerle, 3005 sayılı Yasa'nın itiraz konusu 12. maddesi, Anayasa'nın 36. maddesinin birinci fıkrası ile 2. maddesindeki hukuk Devleti ilkesine aykırıdır, iptal edilmesi gerekmektedir.

IV- SONUÇ :

8.6.1936 günlü, 3005 sayılı "Meşhud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu'nun;

A- 8. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, OYBİRLİĞİYLE,

B- 12. maddesinin; Türk Ceza Kanunu'nun 303. maddesiyle sınırlı olarak incelenmesine gerek olmadığına ve incelemenin maddenin tümü yönünden yapılmasına, Güven DİNÇER, Yılmaz ALİEFENDİOĞLU ile Haşim KILIÇ'ın karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

C- Bu kapsamda incelenen 12. maddenin, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, OYBİRLİĞİYLE,

16.6.1992 gününde karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Üye
Yekta Güngör ÖZDEN	Güven DİNÇER	Yılmaz ALİEFENDİOĞLU
Üye	Üye	Üye
Mustafa GÖNÜL	Mustafa ŞAHİN	İhsan PEKEL
Üye	Üye	Üye
Selçuk TÜZÜN	Ahmet N. SEZER	Erol CANSAL
Üye		Üye
Yavuz NAZAROĞLU		Haşim KILIÇ